

Az elmúlt hetekben nyilvánosságra került sajtóinformációk a Nemzeti Művelődési Intézetről, és a jövőjére vonatkozó kormányzati döntésekről – amelyek egyúttal az egész magyar közművelődést érintik –, arra készítették a Magyar Népfőiskolai Társaságot, hogy a szakmai állásfoglalását tartalmazó nyilatkozatát közlétegye (elfogadta az MNT elnöksége 2016. augusztus 26-án):

Művelődés és szabadság

Nyilatkozat a művelődés szabadságáért

Mi a Magyar Népfőiskolai Társaságban (alapítva 1988-ban) a Magyar Népi Művelődési Intézet szellemi örökösének tekintjük magunkat.

Az intézet egykori alapításához Illyés Gyulát is felkérték, aki „Kiáltvány a parasztság művelődése ügyében” címmel írt felhívást akkor, 1946-ban. Ebből idézünk: „Mi a szabadság? Csak a művelt ember szabad. amikor mindenki más halad a világgal, százszoros szolga az elmaradt ember”.

1998-ban, majd 20 évvel ezelőtt Révfülöpi nyilatkozat címmel tettünk közzé mi is egy felhívást, amelynek legfontosabb mondandója az volt, hogy a művelődés tulajdonképpen szabadságra nevelés.

Szabad szellem nélkül nincs művelődés és nincs képzés, és nincs tanulás. Akkor ezt a nyilatkozatot az 1948. évi révfülöpi szabadművelődési konferencia 50. évfordulója alkalmából tettük, amely konferenciával indított az akkori önkény végérvényes és döntő ideológiai támadást a szabadművelődés alapelvei ellen.

Ugyanilyen veszély fenyeget ma is?

Hadd idézzünk a 98-as Révfülöpi nyilatkozatból: „A nemzeti és európai civilizáció alapvető értékei, mint az emberi méltóság és jogok, a demokratikus törvényesség, az erőszak elutasítása, mások megbecsülése, az együttérzés szelleme, a méltányos fejlődés, az egyenlő lehetőségek, a személyes felelősség, az ökológiai rendszer megőrzése, mind összefüggenek az alapvető emberi szabadsággal. A jövő nemzeti és európai közművelődésének, felnőttoktatásának ezen értékek

értvényre juttatását kell a középpontba állítania.”

A fenti gondolatokkal ma is azonosulva szeretnénk nyilvánosan közzétenni, hogy a Magyar Népfőiskolai Társaságnak semmi köze a kormányzat legújabb intézkedési tervéhez, nevezetesen ahhoz, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet feladatait a Lakiteleki Népfőiskola Alapítvány veszi át.

Társaságunk Grundtvig, és a két világháború között működő magyar népfőiskolák szellemi örökségét magáénak vallva végezte mindig és végzi minden nehézség ellenére ma is a tevékenységét, és a tőlünk igen eltérően értelmezett és alkalmazott népfőiskola szón kívül az ügyben nincs kapcsolat a Társaság és az Alapítvány között.

Mi teljes mértékben ellenezzük az ilyen túlközpontosító művelődéspolitikai intézkedést.

Ha bárki álságosan azzal érvel, hogy egy magára hagyott intézet megmentéséről van szó, az mélységesen lehangoló és elszomorító ma az országra nézve.

Álláspontunk szerint a népfőiskolai hagyomány a magyar művelődési tradíciónak, a magyar kultúrának egyik fontos összetevője – a közösségi művelődés, a közösségfejlesztés, a hagyományőrzés, az amatőr, kortárs művészeti és rokon tevékenységek között.

Ugyanakkor a népfőiskola kizárólagos vezető szerepének látszatát kelteni egy ilyen intézkedéssel, felelőtlenül egymás ellen fordítani a nemzeti kultúra alkotóit, önkénteseit és szakembereit, azt a Társaságunk mindenképpen elkerülendőnek tartja.

2016. augusztus 26.

Magyar Népfőiskolai Társaság

Karácsony Sándor

A népművelésben más műveli a népet,

a szabadművelődésben

maga művelődik a nép.

Új Szántás, 1947

